

Verslag van de vergadering van de Commissie Infrastructuur, Mobiliteit en Economie, gehouden op 16 december 2004 in het Provinciehuis te Utrecht

Aanwezig:

J.L.M.M. Damen (voorzitter), dr. G. Mik (gedeputeerde), A.J. van Bokkem (PvdA), mw. drs. M.C. Das (GroenLinks), drs. J.H. Gaaikema (D66), ing. C. van Iersel (ChristenUnie), M. van der Kolk (PvdA), J. Konijnenbelt (CDA), mw. D. Lamers-Tiecken (VVD), drs. J.P. Overbeek (PvdA), L. de Vries (SP), drs. R.E. de Vries (D66)

Van ambtelijke zijde aanwezig:

L.C.A.W. Graafhuis (adjunct griffier), mw. A. Trip (commissiesecretaris), mw. E.S. Thuis (verslag, Voorneman Van Weerd Notuleerbureau)

Afwezig:

M.G.M. Bernard (LPF), mw. A.J.M. van Dongen (GroenLinks), J.F.M. Kloppenborg (GroenLinks), drs. J.A.J. Konings (VVD), mr. A.G. van Malenstein (PvdA), mw. H. Nap (CDA), drs. W.M. van der Poel (CDA), mr. drs. F.Th.M. Rohoff (VVD), C.J. van Tuyl (SGP)

---

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering met een hartelijk welkom aan de aanwezigen

2. Mededelingen

De voorzitter biedt zijn excuses aan voor het late doorgeven van deze vergaderdatum. Vóór 10 januari 2005 dient een besluit te zijn genomen over het onderwerp Middelen Stimuleren Kenniseconomie. Omdat er derhalve sprake is van enige tijdsdruk en vanavond het vervolg van de Statenvergadering plaatsvindt, zal in deze vergadering alleen genoemd onderwerp aan de orde komen.

Bericht van verhindering is ontvangen van de dames Van Dongen en Nap en de heren Van der Poel, Rohoff, Konings en Van Tuyl.

De heer Mik verwijst naar het verslag van het MIT-overleg met de minister en zegt niet ontevreden te zijn over de uitkomsten, met name terzake een drietal punten: het op de agenda zetten van de driehoek rond Amersfoort, gekoppeld aan de ruime ring; de overeenstemming over de poging om de drie ongelijkvloerse kruisingen in de tijd naar voren te halen, en de toezegging van extra geld voor het ontbrekende stuk in de Spoedwet tussen Maarsbergen en Veenendaal (€ 50 mln.). Hiermee is deze regio een van de weinige die extra geld heeft ontvangen.

Voorts verwijst spreker naar het besluit terzake Biostars (een subsidie van € 50.000,-). In dit project zullen enige wijzigingen plaatsvinden, mede op grond van de Europese regelgeving (er mag geen staatssteun worden gegeven; bedragen onder de € 100.000,- zijn geen staatssteun). Omdat de initiatiefnemers zich niet garant kunnen stellen voor een hoger bedrag en doorgang van het project wel voorop staat, wordt – in overleg met de initiatiefnemers - het bedrag teruggeschaald tot € 100.000,-. Omdat met de subsidie van de provincie toch boven dit bedrag wordt uitgekomen, is een voorstel uitgewerkt waarbij bijvoorbeeld de Lifescience bedrijven een aanvraag indienen. Hierover is nog geen beslissing genomen, spreker gaat het voorstel eerst voorleggen aan GS.

Mevrouw Lamers uit, mede namens de heer Rohoff, haar complimenten aan de gedeputeerde over het overleg met de minister.

De heer Konijnenbelt vraagt wat het terugtrekken van de verbreding van de A28 kan betekenen.

De heer Mik antwoordt dat de afkeuring door de Raad van State van een Spoedwetraject in het zuiden van het land vanwege jurisprudentie gevolgen heeft voor andere Spoedwet-trajecten, en de angst leefde dat ook deze zouden worden afgekeurd. Staatssecretaris Van Geel komt met een aangepaste regelgeving die erop neerkomt dat de Nederlandse en Europese regelgeving gelijk worden geschakeld. Dit kost tijd en er zal dus vertraging optreden in de Spoedwetrajecten. Dit betekent voor deze regio zeker een half jaar. Er is dus wel sprake van vertraging, maar niet van afstel – tenzij er wederom iets gekst gebeurt.

3. Middelen Stimuleringsfonds Kenniseconomie

De voorzitter vraagt bij de behandeling van het voorstel tevens de twee vragen onderaan het voorstel te betrekken.

De heer Konijnenbelt zegt dat het CDA er voorstander van is om geld te stoppen in de kenniseconomie. De termen waarmee de beoogde effecten zijn geformuleerd valt hem tegen. Hij begrijpt de algemene sfeer wel, maar vindt, gezien het bedrag, de doelstellingen weinig concreet. Spreker vindt het een goede zaak dat er goed overleg is met veel organisaties en het draagvlak dus zeer behoorlijk is. Hij vraagt zich wel af of het midden- en kleinbedrijf zich bij het initiatief wel happy voelt, omdat zij wellicht denken dat het weer een 'praatclub' wordt. Spreker vraagt ook of er wellicht meer risicodragend kapitaal kan worden ingebracht, onder andere voor startende ondernemingen, zodat er bij succes iets van terug kan komen. Ook wil hij weten of er niet sprake is van een eenvoudige doorstart van Unité en hoe de organisatie wordt bezet. De bedragen voor de medewerkers en de organisatiekosten vindt hij aan de ruime kant.

De heer Van Bokkem uit zijn complimenten aan de gedeputeerde omdat hij zich aan zijn belofte heeft gehouden om voor 1 januari 2005 met een plan te komen. De PvdA is tevreden met het voorstel, mede omdat er al veel sprake is van contour en kader en een breed scala aan organisaties. Hij meent dat het MKB goed samengaat met de Hogeschool en de universiteit. De beoogde effecten staan er en wellicht dat in de toekomst sprake kan zijn van een nog efficiëntere organisatie en een aantrekkelijke conjunctuur. Spreker vraagt zich wel af of er niet moet worden gericht op meer kansrijke factoren, meer clustering van Lifescience en design. De PvdA vindt het positief dat er een projectorganisatie is, maar wellicht dat van de genoemde bedragen iets kan worden overgeheveld naar de inhoudelijke projecten. Positief is tevens dat er niet strikt aan de harde grenzen van de provincie is vastgehouden (Amersfoort en Hilversum). Hij mist wel Wageningen met Foodvalley en vraagt of hier samenwerking met de provincie mogelijk is. Spreker is van mening dat (gelukkig) niet is geprobeerd om Unité te kopiëren en dat er goed is gekeken naar wat daar de afgelopen jaren is geleerd. De PvdA vindt dat het bedrag goed is besteed en ziet het voorstel graag op 10 januari a.s. geagendeerd, wat de fractie betreft als sterstuk.

Mevrouw Lamers vraagt zich af wat er aan TFI beter is vergeleken met Unité; het zijn toch veelal weer dezelfde participanten. Zij hoopt dat TFI meer innoverend is. Spreekster wil weten hoe de transparantie duidelijk kan worden gemaakt omdat zij één en ander wollig vindt omschreven. Zij wil die transparantie ook graag doorgetrokken zien naar de formatie van het projectbureau (hoe is er geworven, wie gaan de projecten beoordelen, wordt elkaar de bal toegespeeld etc.) Ook vindt de VVD de organisatiekosten erg hoog, met name voor de directeur. Zij hoopt dat de provinciale bijdrage voor reservering voor nieuwe projecten inderdaad eenmalig is (blz. 13). Terzake het grootste project valt spreekster op dat de uitvoering per 1 januari start, terwijl er op 10 januari nog in de staten over moet worden gesproken. Tenslotte wil zij weten of de omliggende gemeenten betrokken zijn en hoe zij bekend worden gemaakt met het initiatief.

De heer De Vries (SP) staat niet positief tegenover het besteden van het bedrag aan een zeer duurbetaalde projectgroep. Het beoogde effect is een zeer bescheiden profiel en 400 arbeidsplaatsen is erg weinig. Hij ziet als gevaar van deze constructie dat er weer sprake is van een publiek-private samenwerking die niet mis is en waar de provincie haar medewerking aan verleent; dit kan niet de bedoeling zijn. Het privatiseren van medische diensten is kennelijk nodig, maar de SP staat hier niet bij de juichen. Bij het gestelde over de organisatiestructuur vraagt spreker zich af wat (ir)relevante netwerken zijn en het verstrekken van privileges (blz. 10) is volgens hem 'vals spelen'. Hij vraagt zich af hoe de juridische structuur wordt gecontroleerd, hoe het geld wordt uitgegeven en wat de doelen en resultaten zijn. Als de netwerkjes die zich nu bezighouden met innovatie moeten worden weggewerkt, is spreker bevreesd dat er nogal wat lijken uit de kast kunnen vallen (wachtgelden).

De heer Van Iersel vindt het belangrijk dat de provincie zich inspant voor het verbeteren van de kennisinfrastructuur in nauwe samenwerking met de Hogeschool, universiteit en andere instellingen. Er moet wel rekening worden gehouden met de lager opgeleiden in de arbeidsmarkt en uit het voorstel spreekt naar zijn idee een overfocus naar de hoger opgeleiden. Hij wil weten of een substantieel deel van het geld beschikbaar wordt gesteld voor de lager opgeleiden. Er moet een heldere effectrapportage komen, zodat duidelijk wordt wat er met de gelden wordt gedaan. Spreker vindt 'prikkel en stimuleren' wat vaag en ziet hier graag meer duidelijkheid. Het antwoord op beide vragen onderaan

het voorstel is positief. Hij vraagt wat de gevolgen zijn als de provincie niet het bedrag beschikbaar stelt, met andere woorden: zijn de gelden al toegezegd. Tot slot mist spreker andere gemeenten, zoals Nieuwegein en Zeist.

De heer De Vries (D66) is aangenaam verrast door de omvang en gedegenheid van het programma en spreekt van een goede en ambitieuze agenda. Het benoemen van de vijf focussectoren, met name design en multimedia, is een goede zaak. Het betrekken van het grafisch lyceum is voor bijvoorbeeld de lager opgeleiden een goede aanpak. D66 vindt het positief dat de doelstellingen concreet zijn en de taakverdeling tussen betrokkenen helder is. Er wordt duidelijk gesproken over afrekenbaarheid; op hoe dit gaat gebeuren heeft spreker graag nog een toelichting (bijv. welke rol de staten in het proces krijgen om te kunnen controleren). Positief is ook dat TFI breed wordt gedragen en dat hiermee een halt wordt toegeroepen aan de versnippering. Grote plus is tevens dat er sprake is van een actieprogramma. D66 wil weten wie de werving en selectie voor het projectbureau gaat doen en wat voor mensen voor ogen staan (ambtelijk of uit het bedrijfsleven). De fractie ziet het liefst dat het een organisatie wordt die zelfstandig functioneert en geen onderdeel van de ambtelijk dienst zou moeten zijn. Spreker antwoordt in eerste instantie – afhankelijk van de antwoorden van de gedeputeerde – positief op de eerste vraag in het voorstel, en ook positief op de tweede vraag, maar dan niet als sterstuk.

Mevrouw Das wil weten hoe de ervaringen met Unité in dit project zijn meegenomen. Ook vraagt zij hoe vorm wordt gegeven aan de transparantie. GroenLinks vindt het plan wel vrij ambitieus. Ook heeft de fractie vraagtekens bij de verhouding programmakosten versus de organisatiekosten en vraagt naar de koppeling met de VMBO; het is zaak dat ook deze sector wordt bediend. Tenslotte vraagt spreekster, als het project doorgaat, om regelmatige terugkoppeling cq. rapportage in de commissie.

De heer Mik gaat als volgt op de vragen en opmerkingen in.

Unité was één van de netwerken in de regio. Nu zijn voor het eerst allerlei instanties en instellingen bij elkaar (onderwijs, overheden, KvK, grote bedrijven), waardoor kan worden gesproken van een ongekend initiatief. Dit heeft twee effecten, namelijk dat de kleine netwerkjes worden opgehangen dan wel opgaan in de Taskforce (cq. worden opgeheven), en dat er voor het eerst in de regio massa kan worden gemaakt op het gebied van innovatie. Uit onderzoek is gebleken dat de potentie van de innovatiekracht in Utrecht heel groot is, maar er niet uit komt. Als dit initiatief wordt vergeleken met andere regio's, staat Utrecht voor, en dit is het gevolg van het enthousiasme van de verschillende partijen. Unité heeft zijn werk goed gedaan, maar is ingehaald door de realiteit, de noodzaak om de innoveren. Het voorstel dat nu voorligt is snel opgezet, draagt daar ook wel een beetje de sporen van en zal hier en daar nog veranderen. Er is inmiddels sprake van risicodragend kapitaal voor kredieten voor startende initiatieven naar aanleiding van gesprekken tussen de TFI en de vier grote banken in Utrecht. Men was er geen voorstander van om een fonds te vormen en in overeenstemming met de banken is besloten (en dat is uniek) dat indien een ondernemer zich meldt bij de TFI om geholpen te worden bij het opzetten van een bedrijf, de banken en niet de TFI het krediet geven. De TFI verzorgt het eerste begeleidingstraject van die bedrijven tot het moment dat de banken krediet moeten geven. Men wordt dan om een offerte gevraagd, concurrerend met elkaar, voor dat initiatief. Op deze wijze kan risicodragend kapitaal in de economie worden gesluisd. De KvK begeleidt het eerste traject niet, omdat het een nogal specialistisch gebied betreft.

Met de organisatie van Taskforce Innovatie Regio Utrecht wordt voorzichtig begonnen, in eerste instantie met een programmadirecteur en een projectleider. Bij de organisatiestructuur is een urenverdeling gemaakt: ca. 25% van de uren zijn overheidsuren en 75% wordt toegerekend aan de projecten. Er zal scherp op worden toegezien dat er geen bureaucratie gaat ontstaan maar dat de arbeid in de projecten terecht komt. De provincie verstrekt subsidie en 'is' niet de TFI; die wordt gevormd door alle partijen bij elkaar. Deze hebben een klein stichtingsbestuur (waar de provincie overigens niet inzit in verband met de controlerende taak), bestaande uit vooral bedrijfsleven, KvK, Hogeschool en universiteit. In de programmaraad zijn wel alle partijen vertegenwoordigd, ook de provincie. De provincie zal daar haar eigen controlesysteem op loslaten, door een aparte concernorganisatie. Terugrapportage is vanzelfsprekend geen probleem.

Het blijft even zoeken naar meetbare effecten, waar inderdaad in de toekomst nog wat aan kan worden verbeterd. Echter, het is wel belangrijk dat er meetbare effecten in de projecten worden opgenomen.

Voor design en multimedia als focussectoren is gekozen omdat ze specifiek voor deze regio zijn. De vijf genoemde sectoren zijn de belangrijkste waar de regio echt goed in is.

Lifescience wordt in het project vooral gezien vanuit de medische invalshoek. Er zijn initiatieven om een Foodvalley op te richten en als het nodig is om aan te sluiten bij de focussectoren, dan zal dit zeker, in een goed project vervat, kunnen gebeuren. De organisatie van TFI is open genoeg om Foodvalley eventueel in één van de focussectoren te betrekken.

De projecten worden beoordeeld door de programmaraad – die dus heel breed is samengesteld – en die bekijkt wie er voor het traject in aanmerking komen.

De omliggende gemeenten zijn betrokken via het BRU, die in de organisatie is vertegenwoordigd. Met de dekking door provincie, BRU, Amersfoort en de KvK's zijn er voldoende ingangen om individuele gemeenten die iets willen, te kunnen bereiken.

Naar aanleiding van de opmerkingen van de SP wil spreker in de overweging meegeven dat het Utrechtse bedrijfsleven uit een aantal grote bedrijven bestaat en voor het overgrote deel uit het MKB (kleine tot middelgrote bedrijven). Als TFI er niet in slaagt om de innovatie ook in deze categorie tot zijn recht te laten komen, is het werk niet goed gedaan. TFI is geen organisatie om alleen bij grote bedrijven de innovatie te laten terechtkomen en zorgt er juist voor dat er nieuwe (en dus vaak kleine) bedrijven komen die de kans krijgen innovatieve producten te maken.

Als het bedrag van de provincie er niet komt, gaat het initiatief niet door en zakt het als een plumpudding in elkaar. De ca. overige € 6,5 mln. (van de € 10 mln. voor het stimuleringsfonds) is zodanig verdeeld dat een groot gedeelte zal gaan naar de herstructurering van bedrijventerreinen en naar een aantal innovatieprojecten. Als er een initiatief is waar de provincie een belangrijke rol bij kan spelen, is het wel dit initiatief. Spreker ziet het overigens ook als een belangrijke taak van de provincie.

De programmadirecteur selecteert de medewerkers van het projectbureau, waarbij niet in eerste plaats wordt gekeken naar overheidsmedewerkers. Er zal juist worden gezocht naar mensen op het snijvlak tussen bedrijfsleven en opleidingen. Voor de werving van een programmadirecteur wordt voor een 'korte slag' gekozen, omdat er anders teveel tijd overheen gaat.

De projectmedewerkers van Unité hebben meegeholpen bij het opzetten van de Taskforce en de ervaringen van Unité zijn ruimschoots gebruikt bij dit initiatief.

Er is nog geen koppeling gemaakt met de rest van het onderwijs, nu is vooralsnog alleen gekeken naar de Hogeschool en de universiteit.

Tweede termijn

De heer Konijnenbelt zegt dat het CDA neigt naar een positief antwoord op de eerste vraag in het voorstel, maar wil eerst graag nader fractieberaad. Het antwoord op de tweede vraag is positief.

Mevrouw Lamers wil nog graag antwoord op haar vraag over de kosten van de programmadirecteur en of elkaar de bal wordt toegespeeld. Ook wil zij een nadere toelichting op het intern werven van medewerkers, of dit transparant en duidelijk genoeg wordt.

Mevrouw Das antwoordt positief op beide vragen in het voorstel.

De heer De Vries (D66) is in de veronderstelling dat er terzake de multimedia ook iets in Hilversum gebeurt, maar komt dit in het voorstel niet tegen. Hij vraagt in het kader van de NV Utrecht of er ook voor Hilversum een rol is weggelegd. D66 antwoordt positief op beide vragen in het voorstel.

De heer De Vries (SP) wil de gedeputeerde in die zin corrigeren dat zijn opvatting niet is dat het initiatief alleen maar ten goede komt aan de grote bedrijven; de SP vindt de combinatie overheid/bedrijfsleven een gevaarlijke, met name waar het gaat om het begeleiden van IT'ers. Spreker zou het persoonlijk 'pure horror' vinden om door mensen van bijvoorbeeld CapGemini omarmd en begeleid te worden. Hij maakt zich terzake het betrekken van het onderwijs zorgen over de vrijheid bij wetenschappelijk onderzoek, omdat alles nu winstgevend moet worden gemaakt. Vrij wetenschappelijk onderzoek kost alleen maar geld en dat staat met dit soort ontwikkelingen op de tocht. Een aspect in het voorstel dat spreker wel aanstaat is dat de designsector wordt ondersteund (werkplaatsen waar gewerkt wordt).

Beantwoording tweede termijn

De heer Mik antwoordt als volgt.

De bedragen voor de salarissen van de werknemers zijn ingeschat inclusief werkgeverslasten, hetgeen dus scheelt. Er zijn nu eenmaal 'zware' mensen met ervaring nodig. De programmaraad werft de programmadirecteur. Er moet altijd voor worden gewaakt om elkaar de bal toe te spelen, maar de groep is dermate breed samengesteld dat er sprake is van een zelfcontrolerend effect. Het is dus ook zo dat de provincie mee-controleert - reden waarom geen zitting heeft in het stichtingsbestuur.

Hilversum zal niet als gemeente worden aangetrokken, maar daar is wel sprake van een concentratie van multimediabedrijven en er zal zeker over de provinciegrenzen heen worden gekeken.

Het initiatief betreft inderdaad een samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven, maar met het bedrijfsleven als het hart. Spreker heeft vanaf het begin af aan gezegd dat indien de provincie de regie wil voeren, er niet met de ellebogen naar de voorgrond mag worden gewerkt. Reden waarom de KvK begin dit jaar het initiatief heeft genomen om de kar te trekken. De provincie zal ook wat betreft het 'scoren' op de achtergrond blijven. Als de overheid initiatieven had genomen, was het niet zo'n succes geworden. De tien bedrijven die in de TFI zitten, zijn grote bedrijven; ze hebben het initiatief mede bedacht en helpen juist. Over de vrijheid van wetenschappelijk onderzoek zou spreker graag eens een boom willen opzetten. De universiteit is er in ieder geval zeer van overtuigd dat ze, naast hun onderwijsstaak, moet helpen om in deze regio de economische groei via de combinatie kennis en bedrijven terug te brengen.

Mevrouw Lamers zegt het voorstel in de fractie te willen bespreken, omdat dit nog niet is gebeurd. Zij wil het wel geagendeerd hebben voor 10 januari 2005.

De voorzitter concludeert dat de commissie in meerderheid met het voorstel instemt. Het wordt geen sterstuk omdat een aantal fracties het nog wil bespreken, het standpunt van de SP afwijzend is, en de wens van de fracties om op 10 januari het voorstel uitgebreider aan de orde te hebben.

Niets meer aan de orde zijnde, bedankt spreker de aanwezigen voor de komst en inbreng en sluit de vergadering.